

SOCIJALNI UZROCI RAZVODA BRAKA NA PODRUČJU BOSNE I HERCEGOVINE

Voditeljica projekta
Dr.sci. Adela Čokić, docent

10.11.2023. godine

Sadržaj prezentacije

Doc.dr.sci. Adela Čokić

adela.cokic@untz.ba

Opredijeljenost za istraživanje

Razvod braka u Bosni i Hercegovini

Cilj istraživanja

Metodologija

Očekivani rezultati istraživanja

Finalni rezultati istraživanja

Istraživački tim

OPREDIJELJENOST ZA ISTRAŽIVANJE

- „Brak je priznata i uređena zajednica jednog muškarca i jedne žene, zaključen u svečanoj formi po njihovom slobodnom pristanku, raskidiv samo u slučajevima predviđenim zakonom“ (Ćatić, 2005).
- Kvalitet braka se najčešće određuje kao kognitivna procjena partnera o njihovim bračnim odnosima. Bračni odnosi su velikim dijelom u domenu etičkih i moralnih normi.
- *Razvod braka je* veoma složen psihološki, socijalni i egzistencijalni fenomen, koji obuhvata različite nivoe individualnog i partnerskog funkcionisanja, reflektirajući se na porodicu kao cjelinu.
- Socijalni uzroci razvoda braka mogu biti različiti, a samim tim i posljedice istog mogu biti različitog spektra na osnovu osjetljivosti partnera i djece koji su uključeni u sam proces razvoda braka.

TIPOVI BRAČNIH ZAJEDNICA (Olson i Fowers, 1993)

- **Vitalni tip** – parovi sa relativno najvećim indeksom slaganja u većini područja, najzadovoljniji su i imaju najmanju vjerovatnoću za razvod braka;
- **Harmonični tip** – partneri s visokim stepenom slaganja u većini područja, osim upravljanju novcem i roditeljstvu. Iako su prilično zadovoljni, roditeljstvo im predstavlja značajan izvor stresa;
- **Tradicionalni tip** – nešto niže slaganje u domenima međusobnih partnerskih odnosa, a veće slaganje u tradicionalnim područjima bračnog funkcionisanja kao što je na primjer roditeljstvo. Ovakvi brakovi imaju malu vjerovatnost razvoda, ali su najnesretniji;
- **Konfliktni tip** – nezadovoljstvo brakom i nisko slaganje u većini domena, te veća vjerovatnost razvoda;
- **Devitalizirani tip** – ima najveći rizik od razvoda, budući da ne postoji slaganje partnera ni u jednom području.

RAZVOD BRAKA U BOSNI I HERCEGOVINI

Broj stanovnika
3,5 miliona

Legenda:
DB - DISTRIKT BRČKO

- Socijalni uzroci braka: problemi u komunikaciji, nevjerstvo, razlike u životnim ciljevima, nepovjerenje, nedostatak poštovanja, intelektualna i seksualna nekompatibilnost, zloupotreba PAS, različit stil roditeljstva, alkoholizam, kockanje, nasilje isl.

- Povećanje razvoda braka na oko 3000 razvedenih brakova na godišnjem nivou

- Teške socioekonomske prilike u BiH

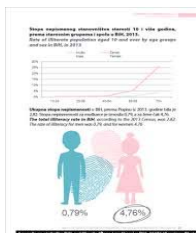
PODACI AGENCIJE ZA STATITIKU BIH

- Broj razvoda u BiH je poražavajući
- Od 2008. do 2017. godine razvedeno, odnosno okončano je 24. 805 bračnih zajednica.
- Tokom 2021. godine registrovano je 2103 razvoda, što predstavlja povećanje od 6,59 posto u odnosu na godinu ranije.
- Tokom prva tri mjeseca u 2023. godine u BiH sklopljeno je 2.467 brakova, što je u odnosu na isti period 2022. godine pokazuje **smanjenje za 7,53%**.
- Tokom prva tri mjeseca 2023. godine razvedeno je 540 brakova, što predstavlja **povećanje od 19,73%** u odnosu na isti period 2022. godine.
- U dobi mladenaca od 20 do 28 godina starosti na svaki treći sklopljeni, dolazi po jedan razvedeni brak.
- Osnivaju se prva predbračna savjetovališta u BiH

CILJ ISTRAŽIVANJA

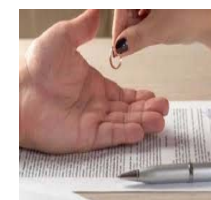
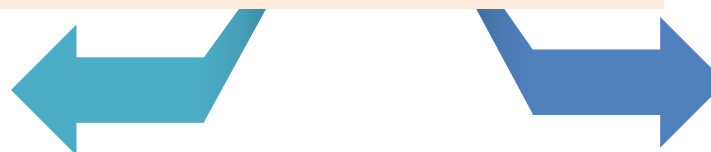
Analiza službenih dokumenata
(zapisnici, rješenja, službene zabilješke, presude)

Dominantni socijalni uzroci

Glavni cilj ovog istraživanja je istražiti, analizirati i dobiti rezultate o socijalnim uzrocima razvoda braka na području Bosne i Hercegovine u posljednjih 5 godina.

Ispitivanje stavova stručnih radnika
(socijalni radnici, socijalni pedagozi, psiholozi i pravnici)

Faktori koji dovode do razvoda braka

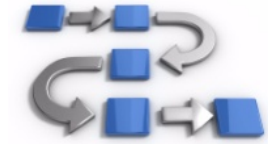

Iz navedenog cilja istraživanja proizilaze sljedeći zadaci :

- Teorijski istražiti, utvrditi i analizirati različite pristupe u definisanju pojave razvoda braka i socijalnih uzroka razvoda braka,
- Kroz statističke podatke prikazati koji su najčešći socijalni uzroci koji dovode do razvoda braka na području Bosne i Hercegovine u navedenom periodu,
- Istražiti, utvrditi i analizirati koliko bračni partneri koriste bračna savjetovališta,
- Istražiti, utvrditi i analizirati koliko blagovremena prevencija tokom bračnih kriza i brakova pred razvodom pokazala se uspješnom,
- Istražiti, utvrditi i komparirati koliki je uticaj pojava epidemije Corona virus imala na razvod braka na području Bosne i Hercegovine.

HIPOTEZE

H1

Pretpostavlja se da su trajno poremećeni porodični i bračni odnosi, preljuba i nezaposlenost, najzastupljeniji uzroci razvoda braka,

H2

Pretpostavlja se da su nedostatak komunikacije između bračnih partnera, nasilje u porodici, nezaposlenost, finansijska nestabilnost i sociopatološke pojave u porodici (alkoholizam, kocka, upotreba opojnih sredstava i sl.) manifestni socijalni uzroci koji dovode do razvoda braka,

H3

Pretpostavlja se da bračni partneri rijetko koriste usluge Savjetovališta za brak i porodicu,

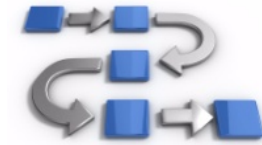
H4

Pretpostavlja se da blagovremenom prevencijom i radom sa bračnim partnerima može smanjiti stopa razvedenih brakova.

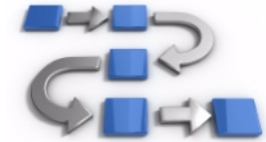
H5

Pretpostavlja se da je epidemija Corona virusa doprinijela povećanju broja razvedenih brakova.

UZORAK ISTRAŽIVANJA

- Uzorak čini 125 stručnih osoba (socijalnih radnika, socijalnih pedagoga, psihologa, pravnika) uposlenih u Centrima za socijalni rad koji rade na ovoj istraživačkoj tematici.
- Distribucija uzorka predstavljena je na sljedeći način:
- Sarajevo-Stari grad- 15 ispitanika,
- Mostar- 15 ispitanika,
- Banja Luka- 15 ispitanika,
- Bijeljina- 15 ispitanika,
- Zenica 15- ispitanika,
- Doboј- 10 ispitanika,
- Bihać- 10 ispitanika,
- Brčko- 10 ispitanika,
- Goražde- 10 ispitanika,
- Trebinje- 10 ispitanika.

METODA ISPITIVANJA

Metoda ima odlike direktnog, individualnog, ali i neutralnog ispitivanja. Vrš se uz pomoć ankete. Ovu metodu koristimo da bih smo saznali koliko je društvena zajednica upoznata sa problemom razvoda braka i riziko-faktorima koji to podstiču.

ANALIZA SADRŽAJA

Dokumentacija Centara za socijalni rad na području BiH). Metodom analize sadržaja dokumenata i to kroz kvantitativnu i kvalitativnu analizu, doći ćemo do zaključaka o važnosti problema istraživanja.

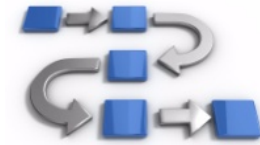
HIPOTETIČKO- DEDUKTIVNE METODE

Hipotetičko - deduktivne metode - kao konstruisano iskustveno saznanje uopšteno i sadržano u široko prihvaćenim stavovima koji glase: „po pravilu je...“, „najčešće je...“

STATISTIČKA OPŠTENAUČNA METODA

Statistička-opštenaučna metoda - prilikom obrade podataka koristi se ova metoda, koja nam daje kvantitativne i kvalitativne podatke.

METODE ISTRAŽIVANJA

- Od tehnika istraživanja koristiti će se **anketa** u cilju prikupljanja podataka o uticaju mnogobrojnih socijalnih faktora na porast razvoda braka. Kao instrument za empirijsko istraživanje koristiti će se anketni upitnik; anketiranje će biti anonimno radi objektivnosti dobijenih odgovora.
- Anketari će koristiti pripremljen anketni upitnik koji je sastavljen od pitanja u kojima će ispitanik trebati da se odluči o jednom ili više ponuđenih odgovora, kao i mogućnost dopune odgovora od strane ispitanika.
- Anketiranje će realizirati volonterski studenti četvrte godine studija Poremećaji u ponašanju na Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta studenti četvrte godine sa odsjeka Socijalnog rada Filozofskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, što je u funkciji edukacije.

OČEKIVANI REZULTATI ISTRAŽIVANJA

- Rezultati istraživanja će pružiti preciznu analizu i rasvjetljavanje različitih teorijskih polazišta o višestrukim socijalnim uzrocima koji dovode do razvoda braka.
- Naučni značaj istraživanja ogleda se u primjeni različitih metoda i tehnika u procesu istraživanja u cilju utvrđivanja i definisanja različitih faktora kao činioca rizika ili uzroka razvoda braka.
- Rezultati će pružiti relevantne informacije o razvodu braka i na taj način će koristiti u radu svim stručnjacima koji se bave ovom problematikom (socijalni radnici, socijalni pedagozi, psiholozi, tužioc, sudije, policijski službenici i dr.).
- Naučno istraživanje treba da obezbijedi pouzdano naučno saznanje o socijalnim uzrocima razvoda braka na području Bosne i Hercegovine u posljednjih 5 godina te uputiti na smjernice o unapređenju porodičnih i bračnih savjetovališta.

FINALNI REZULTAT ISTRAŽIVANJA

Originalni naučni rad objavljen u referentnom časopisu koje prati, za tu naučnu oblast, relevantna međunarodna baza podataka– časopis obuhvaćen sa Web of Science)

ČLANOVI TIMA

DR.SCI. ADELA ČOKIĆ, DOCENT, VODITELJICA PROJEKTA

DR.SCI. HARIZ ŠARIĆ, REDOVAN PROFESOR, ISTRAŽIVAČ

DŽANA SULTANIĆ, ASISTENTICA, VANJSKA SARADNICA, MLADA ISTRAŽIVAČICA

Hvala na pažnji!